

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.

En

Mahdolliset muutostarpeet.

Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskuksen (KEK) mielestä visiota ei voida tarkastella irrallaan tämän hallituskauden aikana tapahtuvista leikkauksista kulttuurin rahoitukseen. KEK toivoo, että visiossa avattaisiin sitä miten ala pääsee kehittymään kulttuurialojen toimintaan kohdistuessa merkittäviä leikkauksia. Nykyhetken rahoituksen kehityssuunnasta puhumista ei kansanmusiikin ja kansantanssin alan toimijoiden mielestä voida välttää.

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kansainvälistyvä kulttuuri [Kulttuuri- ja luovat alat ovat kansainvälisesti verkottuneita ja toimivat aktiivisesti kansainvälisillä markkinoilla luoden merkittävästi vientituloja.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus (KEK) on Suomen kansanmusiikki- ja kansantanssialan ammattilais- ja harrastajaorganisaatioiden kattojärjestö, jolla on 18 jäsenjärjestöä vuonna 2024. KEK on mukana kotimaisessa kulttuuripoliitiikassa edustaen koko alan ääntä. KEK:n tarkoituksena on kansanmusiikin, kansantanssin sekä niihin liittyen soitinrakennustoiminnan ja puku- ja tapaperinteen edistäminen. Enemmistökulttuurin lisäksi toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteästi niin perinteisten vähemmistöjen kuin uussuomalaisten musiikkiperinteet.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

- Elävä kulttuuriperintö tarvitsee tekijänsä. Yhteiskunnan resursseja tarvitaan rakennetun ympäristön rinnalla myös yhteisöille, jotka pitävät perinteitä elinvoimaisina kattavasti Suomen eri alueilla. Tämänhetkisessä rahoituskehityksessä koko kansanperinnettä ylläpitävän kentän toiminta on uhattuna. Kansanmusiikin ja kansantanssin kentän perusrahoitus on riittämätön. Seuraavan 20 vuoden aikana toimintaedellytyksiä on vahvistettava merkittävästi. Vähemmistökulttuurien erityispiirteet on huomioitava.

- Elävän perinnön turvaaminen on keskeinen osa kansallista turvallisuuspolitiikkaa. Terveen kulttuurisen itsetunnon omaavat yhteisöt identifioituvat kansakuntana yhteisten asioiden äärelle, kulttuurisesta diversiteetistä ja moniarvoisuudesta ponnistaen mutta yhteiseen tarinaan kiinnittyen. Tämä on tullut selvästi näkyväksi erityisesti viime vuosien geopoliittisten myllerrysten keskellä. Yhteistyön ja osallisuuden voima -kappaleeseen (3.5) tulisi sisällyttää myös kulttuuriperinnön monimuotoisuus ja vähemmistökulttuurit. Vähemmistökielet tarvitsevat kulttuurin ympärilleen säilyäkseen ja elpyäkseen.

- Hyvinvoivat ja kulttuurisesti aktiiviset yhteisöt ovat demokratian perusta. Kansanmusiikin ja kansantanssin alalla on huomattava määrä yhteisöihin kiinnittyvää kulttuurihyvinvoinnin osaamista, toimijuutta ja ymmärrystä. Tätä osaamista tulee hyödyntää vahvemmin kulttuurin kentällä tulevaisuudessa.

- Kansanmusiikin ja kansantanssin kentällä kansalaisjärjestöillä on keskeinen rooli toiminnan mahdollistajina ja kehittäjinä. Toiminta kytkeytyy esimerkiksi arkistojen ylläpitoon, koulutukseen, kasvatukseen tai tapahtumien järjestämiseen. Kansalaisjärjestöjen työn kautta kansalaisyhteiskunnan osallisuus mahdollistuu ja kulttuuriperinnön omistajuus vahvistuu. Kansalaisjärjestötoiminnan mahdollisuuksia ja toimintaympäristöä tulee kehittää ja vahvistaa.

- Kotimainen kansanmusiikki ja kansantanssi niiden monikulttuurista ja -kielistä luonnetta unohtamatta tulee huomioida Suomi-brändin lippulaivoina. Suomen alueen kansanmusiikilla ja -tanssilla on kansainvälisillä musiikkimarkkinoilla kysyntää ja runsaasti hyödyntämätöntä

vientipotentiaalia. Niin perinneyhteisöjen kuin kulttuurin ammattilaisten kansainvälistä liikkuvuutta ja verkostoitumista tulee edistää. Yleisradion tulee huomioida ala nykyistä merkittävästi vahvemmin.

- Ammattilaisten (mm. muusikot, tanssijat, pedagogit, tutkijat, organisaattorit, tuottajat, managerit, ääniteknikot) työmahdollisuuksista tulee huolehtia. On huomioitava, että valtaosa kansanmusiikin ammattilaisista toimii vapaalla kentällä freelancereina ja yrittäjinä itsensä työllistäen, eikä vapaan kentän resursseja tule heikentää.

- Musiikillisen ja tanssillisen kulttuuriperinnön valtakunnallinen saavutettavuus ja koulutuksen rahoitus on turvattava. Koulutuksessa tulee huomioida opintopolut niin harrastajasta ammattilaiseksi kuin vapaassa sivistystyössä ja yhteisöissä tapahtuvan nonformaalin ja informaalin oppimisen tukeminen. Perusopetuksessa kansanmusiikki ja kansantanssi tulisi näkyä vahvemmin. Kansantanssin opiskelu ja tutkimus yliopistotasolla tulee mahdollistaa. Myös alaan elimellisesti liittyvät kansanomaisten soitinten rakennus sekä pukuperinteen vaaliminen tulisi huomioida elimellisenä osana suomalaista kulttuurikenttää.

- Tapahtumien asema kulttuuriperinnön vaalijoina tulee turvata ja resursoida. Suomessa on lukuisia kansanmusiikki ja kansantanssitapahtumia, joiden rooli suomalaisen elävän kulttuurin turvaamisessa tuleville sukupolville on ensiarvoisen tärkeä. Tapahtumien kaupallinen hyödyntämispotentiaali vaarantamatta niiden kulttuuripoliittista tehtävää on rajallinen, mistä syystä niiden julkiseen tukeen on panostettava.

- Kansanmusiikki- ja kansantanssiala on keskeinen toimija useiden kansainvälisten sopimusten jalkauttamisen kannalta. Esimerkiksi Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelusopimus, Faron puiteyleissopimus sekä Agenda 2030 -toimintaohjelman kansallinen toimeenpano vaatii kulttuuriperintötoimijoiden aktiivista osallistumista ja osallistamista. Alan toimijoiden osaamista ja mahdollisuuksia osallistua sopimusten toimeenpanoon ruohonjuuritasolla tulee lisätä. Suomen valtion tulee myös ottaa ajaakseen kulttuurille omaa tavoitetta osana vuoden 2030 jälkeistä kestävä kehityksen ohjelmaa.

Lahti Sirpa
Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus ry